

Брюксел, 20.3.2019 г.
COM(2019) 145 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА**

**Осемнадесети доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз
на сигурност**

{SWD(2019) 140 final}

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ е осемнадесетият доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност. Той обхваща развитието в две основни насоки: борбата с тероризма, организираната престъпност и средствата, които ги подкрепят; и укрепването на нашите защитни механизми и изграждането на устойчивост по отношение на тези заплахи.

В навечерието на изборите за Европейски парламент през май 2019 г. в настоящия доклад се подчертава важната работа, предприета на различни нива, за справяне и предотвратяване на кибернатичните заплахи и дезинформацията в контекста на изборите. В отговор на призива на Европейския съвет за мерки за защита на демократичните системи на Съюза и за борба с дезинформацията в навечерието на предстоящите избори, Съюзът постигна значителен напредък в посока по-координирани действия относно устойчивостта на избирателните системи. Предвид обаче недостатъчното време за гарантиране на подготвеността на Съюза преди европейските избиратели да гласуват през май 2019 г., Комисията призовава всички заинтересовани страни — правителствени органи, политически партии и особено онлайн платформи — да удвоят усилията си за подобряване на устойчивостта на избирателните системи с цел борба с дезинформацията. Преди предстоящото заседание на Европейския съвет на 21 и 22 март 2019 г., на което ще бъде обсъден напредъкът в тази област, Комисията призовава също така държавите членки да засилят координацията помежду си с цел справяне с дезинформацията и гарантиране на защитата на изборите за Европейски парламент.

ЕС напредна значително по отношение на изграждането на ефективен и истински Съюз на сигурност, като постигна споразумение по редица приоритетни законодателни инициативи, с които ще бъде подобрена сигурността за всички граждани. През последните месеци¹ Европейският парламент и Съветът постигнаха споразумение относно оперативната съвместимост на информационните системи на ЕС за управление на сигурността, границите и миграцията и относно новите правила на ЕС за ограничаване на пространството за действие на терористи и други престъпници, като направи по-труден достъпа им до прекурсори на взривни вещества, финансирането на техните дейности и възможността да пътуват, без да бъдат разкрити. С постигнатото споразумение по 15 от общо 22 законодателни инициативи, представени от Комисията в рамките на Съюза на сигурност (вж. списъка с всички инициативи на Съюза на сигурност в *приложение I*), ЕС постига резултати в рамките на тази обща за Европейския парламент, Съвета и Комисията приоритетна област².

Налице е обаче необходимост от допълнителни усилия. По-специално в рамките на настоящия парламентарен мандат съзаконодателите трябва да обърнат внимание на неминуемата заплаха, свързана с терористичното съдържание онлайн, като постигнат споразумение по предложението на Комисията. Европейският парламент и Съветът

¹ Основа за това е постигнатият по-рано напредък по работата за постигане на ефективен и истински Съюз на сигурност. За цялостен преглед вж. предишните доклади за напредък на Съюза на сигурност: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents_en.

² Вж. съвместна декларация относно законодателните приоритети на ЕС за 2018—2019 г.: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-eu-legislative-priorities-2018-19_en.pdf.

трябва да постигнат споразумение също така по предложението на Комисията за укрепване на Европейската агенция за гранична и брегова охрана с цел подсилване на сигурността чрез подобрена защита на външните граници на Съюза.

Трагичните събития в Крайстчърч, Нова Зеландия, от 15 март 2019 г. показват, че заплахата от тероризъм продължава да е осезаема и реална, независимо дали е захранвана от крайно десен екстремизъм или други крайни идеологии. Трудностите, които се появиха за отстраняването на излъчването на живо на съдържание от интернет платформите и за предотвратяване на последващото му появяване, показаха в още по-голяма степен жизненоважното значение на предложението на Комисията относно терористичното съдържание онлайн. От огромно значение е спешно да бъде постигнато съгласие от страна на съзаконодателите по предложените правила за премахването на терористично съдържание онлайн. Също толкова важно за борбата с тероризма във всичките му форми е всички държави членки да прилагат изцяло приетото от ЕС законодателство, по-специално в отговор на терористичните нападения в Европа, с цел ограничаване на пространството за действие на терористите, в частност директивите за борба с тероризма и контрола върху придобиването и притежаването на огнестрелни оръжия. В контекста на борбата с екстремизма Комисията работи също така активно и предприема съответни мерки срещу незаконните насаждащи омраза изявления онлайн, омразата към мюсюлманите и антисемитизма.

В този доклад се посочва постигнатият напредък за изпълнението на други приоритетни досиета във връзка със сигурността, а именно мерките за подкрепа на защитата на обществените пространства. Пълното и правилно прилагане на договорените мерки е приоритет от първостепенно значение за гарантирането на всички ползи от един ефективен и истински Съюз на сигурност. Комисията подкрепя активно държавите членки, включително като предоставя финансиране и улеснява обмена на най-добри практики. Когато е необходимо, Комисията също така използва изцяло своите правомощия съгласно Договорите за прилагането на правото на ЕС, включително действия за установяване на нарушения, когато е целесъобразно.

Този доклад се вписва в контекста на отбелязването на 15^{-ия} Европейски ден в памет на жертвите на тероризма на 11 март 2019 г. петнадесет години след бомбения атентат в Мадрид на 11 март 2004 г. и три години след смъртоносните атаки в Брюксел и Завентем на 22 март 2016 г. Предоставянето на подкрепа за жертвите на терористични нападения е важна част от работата за постигане на ефективен и истински Съюз на сигурност. С цел увеличаването на тази подкрепа Комисията прие на 31 януари 2019 г. решение относно финансирането на пилотния проект „Създаване на европейски експертен център за жертвите на тероризъм“³. Европейският експертен център за жертвите на тероризъм ще действа като център за експертен опит и платформа за работещите с жертви на тероризъм.

Комисията приветства приноса на доклада на Европейския парламент относно констатациите и препоръките на Специалната комисия относно тероризма⁴ като ценна информация в полза на дейността за постигане на ефективен и истински Съюз на сигурност.

³ С (2019)636 (31.1.2019 г.).

⁴ Резолюция на Европейския парламент от 12 декември 2018 г. относно констатациите и препоръките на специалната комисия относно тероризма (2018/2044 (INI)).

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛНИТЕ ПРИОРИТЕТИ

1. По-надеждни и по-интелигентни информационни системи за управление на сигурността, границите и миграцията

Обменът на информация е основен аспект на подкрепата, която ЕС предоставя на националните органи в борбата с тероризма и тежките престъпления. В това отношение оперативната съвместимост на информационните системи на равнище ЕС отбелязва съществена промяна в начина, по който данните се предоставят на националните органи, като гарантира, че те са точни и пълни. Съзаконодателите постигнаха политическо споразумение относно свързаните приоритетни законодателни предложения за постигането на **оперативна съвместимост на информационните системи на ЕС** с цел управление на сигурността, границите и миграцията⁵. Предложените мерки ще спомогнат за това информационните системи на ЕС да работят съвместно по един по-интелигентен и целенасочен начин, като същевременно се зачитат основните права. Чрез използването по най-добрия начин на съществуващите данни оперативната съвместимост ще запълни празнотите и слабите места по отношение на информацията, като съдейства за откриването на наличието на множество самоличности и за предотвратяването на използването на фалшива самоличност. След като съзаконодателите официално приемат новите правила, Комисията ще има готовност да подкрепя държавите членки по отношение на тяхното прилагане. Налице е необходимост от тясно сътрудничество с агенциите на ЕС и с всички държави членки, както и с асоциираните към Шенген държави, за постигане на амбициозната цел за пълна оперативна съвместимост на информационните системи на ЕС с цел управление на сигурността, миграцията и границите до 2020 г. За подготовката на това на 5 март 2019 г. се проведе първият работен семинар с експерти от държавите членки с цел лансиране на процеса на ефективна координация.

На този етап бъдещата структура на оперативно съвместимите информационни системи на ЕС ще включва укрепената **Шенгенска информационна система**⁶, съществуващата **Визова информационна система**⁷, неотдавна договореното разширяване на **Европейската информационна система за съдимост**⁸ за граждани на трети държави и новосъздадените **Система на ЕС за влизане/излизане**⁹ и **Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS)**¹⁰.

Като част от техническото изпълнение на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им Комисията представи на 7 януари 2019 г.

⁵ COM(2017) 793 final, 12.12.2017 г., COM(2017) 794 final, 12.12.2017 г.) COM(2018) 478 final, 13.6.2018 г., COM(2018) 480 final, 13.6.2018 г. Постигнатото на 5 февруари 2019 г. политическо споразумение бе подкрепено от Комитета на постоянните представители на 13 февруари 2019 г. и от Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на Европейския парламент на 19 февруари 2019 г.

⁶ Регламент (ЕС) 2018/1860, 28.11.2018 г., Регламент (ЕС) 2018/1861, 28.11.2018 г., Регламент (ЕС) 2018/1862, 28.11.2018 г.

⁷ Регламент (ЕО) 767/2008, 9.7.2008 г.

⁸ Съзаконодателите постигнаха политическо споразумение по това приоритетно предложение на 11 декември 2018 г. (COM(2017) 344 final, 29.6.2017 г.). Комитетът на постоянните представители подкрепи споразумението на 19 декември 2018 г. Европейският парламент потвърди постигнатото споразумение на пленарната си сесия на 11 март 2019 г.

⁹ Регламент (ЕС) 2017/2226, 30.11.2017 г.

¹⁰ Регламент (ЕС) 2018/1240, 12.9.2018 г. и Регламент (ЕС) 2018/1241, 12.9.2018 г.

предложение за определяне на технически изменения на свързания с нея регламент¹¹. Предложените промени засягат правните актове на тези информационни системи на ЕС, в които Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им ще извършва търсения като част от оценката на рисковете по отношение на сигурността и на незаконната миграция на граждани на трети държави, освободени от изискването за виза, преди тяхното пътуване до Шенгенското пространство. Предложените изменения са необходими за пълното изграждане на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им. Комисията призовава съзаконодателите да напреднат в работата си по техническите изменения с цел постигането на споразумение във възможно най-кратки срокове, с което ще стане възможно бързото и навременно въвеждане на Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им, за да стане оперативна в началото на 2021 г.

През май 2018 г. Комисията представи предложение за **укрепване на съществуващата Визова информационна система**¹², като предвиди по-задълбочени проверки на досиетата на кандидатите за виза, както и отстраняване на пропуските по отношение на информацията чрез по-добър обмен на информация между държавите членки. На 19 декември 2019 г. Съветът прие своя мандат за водене на преговори, а на пленарното си заседание от 13 март 2019 г. Европейският парламент гласува своя доклад относно предложението, като по този начин приключи първото му четене. Комисията призовава за бързо започване на преговори между съзаконодателите в рамките на следващия Европейски парламент.

През май 2016 г. Комисията предложи да разшири обхвата на **Евродак**¹³, като включи не само идентифицирането на кандидати за убежище, но и на незаконно пребиваващи граждани на трети държави, както и лица, които влизат незаконно в ЕС. В съответствие със заключенията на Европейския съвет от декември 2018 г.¹⁴ и със Съобщението на Комисията от 6 март 2019 г. относно напредъка в изпълнението на европейската програма за миграцията¹⁵, Комисията призовава съзаконодателите да пристъпят без забавяне към приемането на предложението. Приемането на това законодателно предложение ще позволи превръщането на Евродак в част от бъдещата структура на оперативно съвместимите информационни системи на ЕС, включвайки по този начин основните данни на незаконно пребиваващи граждани на трети държави и на тези, които са влезли незаконно в ЕС.

С цел укрепване на информационните системи на ЕС за управление на сигурността, границите и миграцията Комисията призовава Европейския парламент и Съвета:

- да приемат законодателното предложение за **Евродак**, по което скоро се очаква да бъде постигнато съгласие преди изборите за Европейски парламент. (*Приоритет в рамките на съвместната декларация*)
- да придвижат работата с цел бързо постигане на споразумение по предложените технически изменения, необходими за създаването на **Европейската система за**

¹¹ COM(2019) 4 final, 7.1.2019 г.

¹² COM(2018) 302 final, 16.5.2018 г.

¹³ COM(2016) 272 final (4.5.2016 г.).

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2018/12/14/european-council-conclusions-13-14-december-2018/>.

¹⁵ COM(2019) 126 final (6.3.2019 г.).

2. Укрепване на сигурността чрез засилено управление на външните граници

Силната и надеждна защита на външните граници е предпоставка за сигурност в пространството на свободно движение без проверки на вътрешните граници. Това е задача за държавите членки, които трябва да гарантират управлението на своите външни граници, както в свой собствен интерес, така и в интерес на всички, с помощта на **Европейската агенция за гранична и брегова охрана**. В отговор на заключенията на Европейския съвет от юни 2018 г.¹⁶ през септември 2018 г. Комисията предложи да засили капацитета на Европейската агенция за гранична и брегова охрана¹⁷. По този начин Агенцията ще се разгърне на ново оперативно равнище с постоянен корпус от 10 000 гранични служители, разполагащи с изпълнителни правомощия и със собствено оборудване, като същевременно се зачитат както основните права, така и суверенитета на държавите членки.

Законодателната дейност по предложението напредва добре и преговорите между съзаконодателите навлязоха в решаваща фаза. На 11 февруари 2019 г. Европейският парламент прие мандат за преговори, а Съветът получи своя мандат на 20 февруари 2019 г. На 27 февруари 2019 г. и 12 март 2019 г. се проведеха две тристранни срещи. Комисията приветства и подкрепя постигнатия напредък по това приоритетно досие, което показва, че всички институции са поели ангажимент за приемането му преди изборите за Европейски парламент през 2019 г.

С цел укрепване на сигурността чрез засилено управление на външните граници Комисията призовава Европейския парламент и Съвета:

- да приемат законодателното предложение за укрепване на **Европейската агенция за гранична и брегова охрана** в рамките на настоящия мандат на Европейския парламент. (*Инициатива в рамките на речта за състоянието на Съюза през 2018 г.*)

3. Предотвратяване на радикализацията

Борбата с терористичното съдържание онлайн продължава да бъде основно предизвикателство в борбата с тероризма и предотвратяването на радикализацията. Повечето нападения на европейска територия през последните две години са били повлияни от наличието на такова съдържание, било то чрез подбуждане към извършване на нападение, чрез инструкции как да бъде проведена атаката или чрез възхваляване на смъртоносните последици. С цел справяне с осезаемата и реална опасност, свързана с такова съдържание, речта на председателя Юнкер за състоянието на Съюза през 2018 г. бе придружена от предложение¹⁸ за регламент относно **терористичното съдържание онлайн**, с който се определя правна рамка за предотвратяване на злоупотребата с доставчици на хостинг услуги с цел разпространение на терористично съдържание онлайн. Успоредно с цялостното гарантиране на свободата на словото и на други основни права от жизненоважно значение за бъдещите правила е предоставянето на ефективни мерки за премахването

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/35958/28-euco-final-conclusions-bg.pdf>.

¹⁷ COM(2018) 631 final, 12.9.2018 г.

¹⁸ COM(2018) 640 final, 12.9.2018 г.

възможно най-бързо на терористично съдържание онлайн, предвид това че потенциалните вреди от него нарастват с всеки изминал час, през който то е налично онлайн.

Въпреки че Съветът одобри своя мандат за водене на преговори през декември 2018 г., работата в Европейския парламент все още продължава и вероятно ще е възможно Парламентът да одобри своя мандат за водене на преговори през месец март 2019 г.¹⁹. Комисията призовава съзаконодателите да постигнат споразумение по предложеното законодателство в рамките на настоящия мандат на Европейския парламент предвид жизненоважното значение на регулаторната рамка на ЕС за премахването на терористично съдържание онлайн, съдържаща ясни правила и гаранции.

Успоредно с това Комисията продължава да предоставя подкрепа на държавите членки в усилията им за **предотвратяване на радикализацията**. Специализиран механизъм за сътрудничество на ЕС, обединяващ национални представители, спомага за осигуряването на подкрепа на равнището на ЕС, която да съответства на потребностите на държавите членки²⁰. Неотдавнашни примери за това включват конференция на тема „Градове на ЕС срещу радикализацията“, организирана съвместно с Комитета на регионите на 26 февруари 2019 г. На 13 март 2019 г. Комисията организира експертна среща с националните създатели на политики за набелязване на практически стъпки за допълнителна подкрепа на затворническите и пробационните служби. Резултатът от тази работа ще стане част от ръководство, което се подготвя от Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията, относно рехабилитацията и реинтеграцията на извършители на терористични престъпления, на завръщащи се чуждестранни бойци терористи и на лица, които са се радикализирали в затвора (вж. също раздел IV.4 относно външните отношения).

С цел предотвратяване на радикализацията Комисията призовава Европейския парламент:

- да приеме приоритетно своя мандат за водене на преговори по законодателното предложение за предотвратяване на разпространението на **терористично съдържание онлайн**, за да могат съзаконодателите да постигнат съгласие по него в рамките на текущия мандат на Европейския парламент. *(Инициатива в рамките на речта за състоянието на Съюза през 2018 г.)*

4. Повишаване на киберсигурността

През 2018 г. продължава нарастването на броя на обичайните заплахи от кибератаки на системите и данните, като се увеличава дейността на злонамерени лица в рамките на широк спектър от цели и потърпевши. Затова борбата с киберпрестъпността и укрепването на киберсигурността остават приоритетни области за действие на ЕС. ЕС

¹⁹ Комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите на Европейския парламент гласува своето становище на 4 март 2019 г. Комисията по култура и образование на Европейския парламент гласува своя доклад на 11 март 2019 г. Очаква се Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на Европейския парламент да приеме доклада си на 21 март 2019 г.

²⁰ Потребностите на държавите членки по отношение на предотвратяването на радикализацията бяха определени за първи път в т. нар. стратегически насоки за превантивни мерки на ЕС за 2019 г. Стратегическите насоки са достъпни на адрес: http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3626&news=1&mod_groups=1&month=08&year=2018.

постигна осезаем напредък в подобряването на киберсигурността, прилагайки действията, посочени в Съвместното съобщение²¹ „Устойчивост, възпиране и отбрана: изграждане на силна киберсигурност за ЕС“ от септември 2017 г.

На 12 март 2019 г. Европейският парламент потвърди по време на пленарното си заседание политическото споразумение, постигнато от съзаконодателите, във връзка с **Акта за киберсигурността**. С очакваното си влизане в сила през май 2019 г. Актът ще подобри капацитета и подготвеността на държавите членки и на предприятията във връзка с киберсигурността. С Акта за киберсигурността ще бъде създадена рамка на ЕС за сертифициране в областта на киберсигурността по отношение на продуктите, системите и услугите на информационните и комуникационните технологии. С него ще бъдат подобрени също така сътрудничеството и координацията между държавите членки и институциите, агенциите и органите на ЕС, по-специално преименуваната Агенция на ЕС за киберсигурност.

Необходим е обаче допълнителен напредък по предложението на Комисията от септември 2018 г. относно **Европейски център за промишлени, технологични и изследователски експертни познания в областта на киберсигурността и Мрежата от национални координационни центрове**²². Целта на предложението е да се подпомогне технологичния и промишлен капацитет и да се подобри конкурентоспособността на промишлеността на Съюза в областта на киберсигурността. На 13 март 2019 г. Европейският парламент и Съветът приеха своите мандати за водене на преговори. На 13 март 2019 г. се проведе също така първата тристранна среща. Комисията призовава съзаконодателите да постигнат бързо споразумение по предложеното законодателство.

ЕС постигна значителен напредък към по-нататъшно привеждане в действие на **съвместния дипломатически отговор на ЕС на злонамерените дейности в киберпространството** (инструментариум за кибердипломация), отговаряйки на призива на Европейския съвет²³ за придвижване на работата по капацитета за реагиране и възпиране на кибератаки посредством ограничителни мерки на ЕС. На 8 март 2019 г. върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и Комисията представиха съвместно предложение за регламент на Съвета относно ограничителни мерки за противодействие на кибератаки, които заплашват Съюза или неговите държави членки. Комисията и върховният представител призовават за бързо приемане на това предложение с цел укрепване на устойчивостта на Съюза срещу кибератаки.

С цел повишаване на киберсигурността Комисията и върховният представител призовават Съвета:

- да приеме Регламента на Съвета относно **ограничителни мерки за противодействие на кибератаки**, които заплашват Съюза или неговите държави членки.

5. Ограничаване на пространството за действие на терористите

²¹ JOIN(2017) 450 final, 13.9.2017 г.

²² COM(2018) 630 final, 12.9.2018 г.

²³ Вж. Заключениеята на Европейския съвет от юни и октомври 2018 г.

ЕС предприе допълнителни действия за отнемане на средствата за действие на терористите и престъпниците, като направи по-трудни достъпа им до прекурсори на взривни вещества, финансирането на техните дейности и възможността да пътуват, без да бъдат разкрити.

На 14 февруари 2019 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха политическо споразумение по предложението за регламент за **ограничения относно предлагането на пазара и използването на прекурсори на взривни вещества**²⁴. След като започне да се прилага, регламентът ще доведе до значителни подобрения на настоящата законодателна рамка, като ограничи достъпа до опасни прекурсори на взривни вещества, които могат да бъдат използвани за сглобяване на саморъчни бомби. С него ще бъдат преодолените пропуските по отношение на сигурността чрез мерки, като например забраната на допълнителни химични вещества, задължителни проверки на съдебните досиета на лицата, които кандидатстват за лиценз за закупуване на ограничени вещества, и разясняване на факта, че правилата, приложими за икономическите оператори, се прилагат и за дружества, които осъществяват дейност онлайн.

Освен това като част от усилията за борба с финансирането на тероризма съзаконодателите постигнаха споразумение по предложената директива за **улесняване на използването на финансова и друга информация** за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на извършители на тежки престъпления²⁵. След като бъде официално приета и влезе в сила, директивата ще предостави на специализираните правоприлагащи органи и служби за възстановяване на активи пряк достъп до информация за банкови сметки, съхранявана в национални централизирани регистри за банковите сметки. С директивата ще бъде подоброено също така сътрудничеството между националните звена за финансово разузнаване и правоприлагащите органи и ще бъде улеснен достъпът на Европол до финансова информация.

Въз основа на това Комисията допълнително ще обмисли сътрудничеството между звената за финансово разузнаване на отделните държави членки, включително в рамките на предстоящия доклад относно сътрудничеството между звената за финансово разузнаване, както е предвидено в 5^{-ата} директива относно борбата с изпирането на пари²⁶. Освен това, както също се изисква от 5^{-ата} директива относно борбата с изпирането на пари, Комисията преценява аспектите, свързани с потенциалното взаимно свързване на централизираните регистри за банковите сметки и системите за извличане на данни в ЕС. Комисията също така анализира мерките в Съюза за неоснована на присъда конфискация. Накрая, в отговор също на призива на

²⁴ COM(2018) 209 final, 17.4.2018 г.

²⁵ На 12 февруари 2019 г. съзаконодателите постигнаха политическо споразумение по предложението на Комисията (COM(2018) 213 final, 17.4.2018 г.) То бе подкрепено от Комитета на постоянните представители на 20 февруари 2019 г. и от Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на Европейския парламент на 26 февруари 2019 г.

²⁶ В член 65, параграф 2 от Директива (ЕС) 2018/843, 19.6.2018 г., се посочва, че до 1 юни 2019 г. Комисията оценява рамката за сътрудничество на звената за финансово разузнаване с трети държави и пречките и възможностите за подобряване на сътрудничеството между звената за финансово разузнаване в Съюза, включително възможността за създаване на механизъм за координиране и подкрепа.

Европейския парламент²⁷, Комисията ще продължи да оценява необходимостта, техническата осъществимост и пропорционалността на допълнителни мерки за проследяване на финансирането на тероризма в ЕС.

Като част от работата по противодействие на документните измами на 19 февруари 2019 г. съзаконодателите постигнаха временно споразумение по предложението за регламент за укрепване на **сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване**²⁸, така че да не могат да бъдат използвани с цел измама от извършители на престъпления и от терористи. Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на Европейския парламент потвърди споразумението на 11 март 2019 г. След приемането му с регламента ще бъдат въведени минимални защитни елементи за лични карти, включително биометрични идентификатори (портретна снимка и два пръстови отпечатъка) в безконтактен чип. Така защитата на националните лични карти и на документите за пребиваване ще бъде подобрена значително, като за терористите и други извършители на престъпления ще стане по-трудно да злоупотребяват с тях или да ги фалшифицират с цел влизане или придвижване в ЕС. По-сигурните лични документи ще допринесат за подсилването на управлението на външните граници на ЕС. Същевременно те ще улеснят допълнително гражданите на ЕС при упражняването на техните права на свободно движение.

Необходим е обаче допълнителен напредък по предложенията на Комисията от април 2018 г. относно **достъпа до електронни доказателства**, предвид това че понастоящем повече от половината от всички наказателни разследвания включват трансгранично искане за достъп до електронни доказателства²⁹ Съветът прие своя мандат за водене на преговори за предложенията за регламент³⁰ с цел подобряване на трансграничния достъп до електронни доказателства в рамките на наказателни разследвания и за директива³¹ за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства. В Европейския парламент обаче напредъкът по предложенията от тяхното приемане от Комисията през април 2018 г. насам е много ограничен. Предвид ключовото значение на ефективния достъп до електронни доказателства за наказателно преследване на трансгранични престъпления като тероризъм или престъпления в кибернетичното пространство, Комисията приканва Европейския парламент да отбележи напредък по това предложение.

²⁷ В своя окончателен доклад, приет през декември 2018 г., специалната комисия на Европейския парламент относно тероризма призова за създаване на Система на Европейския съюз за проследяване на финансирането на тероризма, насочена към трансакциите между физически лица с връзки с тероризма и тяхното финансиране в рамките на единната зона за плащания в евро.

²⁸ COM(2018) 212 final (17.4.2018 г.).

²⁹ В рамките на около 85 % от наказателните разследвания са необходими електронни доказателства, като в две трети от случаите доказателствата трябва да бъдат поискани от доставчици на онлайн услуги, установени в друга юрисдикция. Вж. оценката на въздействието, придружаваща законодателното предложение (SWD(2018) 118 final, 17.4.2018 г.)

³⁰ COM(2018) 225 final, 17.4.2018 г. Съветът одобри своя мандат за водене на преговори по предложението за регламент на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 7 декември 2018 г.

³¹ COM(2018) 226 final, 17.4.2018 г. Съветът одобри своя мандат за водене на преговори по предложената директива на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 8 март 2019 г.

Успоредно с това Комисията работи върху **международните си инициативи относно достъпа до електронни доказателства** в контекста на текущите преговори по втория допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа от Будапеща за престъпления в кибернетичното пространство, както и със САЩ. Затова на 5 февруари 2019 г. Комисията прие препоръки³² за мандати за водене на преговори и за двете международни инициативи. Понастоящем Съветът обсъжда проекти за мандати, включително по време на срещата на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от 7—8 март 2019 г. Комисията призовава Съвета да приеме решението, с което се разрешава участието в преговори по втория допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа от Будапеща за престъпления в кибернетичното пространство, както и решението за разрешаване на започването на преговори със САЩ относно трансграничния достъп до електронни доказателства. Провеждането на бързи преговори е важно за постигането на напредък в международното сътрудничество по отношение на обмена на електронни доказателства, като същевременно бъде гарантирано съответствие със законодателството на ЕС и задълженията на държавите членки по него, като се вземат предвид също така бъдещите промени в законодателството на ЕС.

За да се затвори пространството за действие на терористите, Комисията призовава:

- **Европейския парламент** да приеме спешно своя мандат за водене на преговори по законодателните предложения относно **електронните доказателства** с цел незабавно започване на тристранни обсъждания със Съвета. *(Приоритет в рамките на съвместната декларация)*
- **Съвета** да приеме решенията, с които се разрешава участието в преговори по **втория допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа от Будапеща за престъпления в кибернетичното пространство**, както и започването на **переговори със САЩ** относно трансграничния достъп до електронни доказателства.

III. БОРБА С ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА И ЗАЩИТА НА ИЗБОРИТЕ СРЕЩУ ДРУГИ КИБЕРНЕТИЧНИ ЗАПЛАХИ

Способността на външни и вътрешни страни да се намесват в обществените дебати и да манипулират избори е по-реална от всякога и може да нарасне още с предстоящите избори за Европейски парламент. Възможните последици от подкопаването или делегитимирането на демократичните институции представляват сериозна, стратегическа и нарастваща заплаха. Те са основна част от свързаните със сигурността предизвикателства, пред които е изправен днес ЕС отвъд националните граници, и изискват съвместни трансгранични ответни действия.

По същество предизборните кампании за изборите за Европейски парламент ще започнат през март. Преди заседанието на Европейския съвет на 21 и 22 март 2019 г. Комисията призовава държавите членки да засилят своята координация и обмен на информация с цел борба с дезинформацията и защита на изборите срещу кибернетични заплахи. Държавите членки следва да използват пълноценно инструментите и информационните канали, предоставени от ЕС, а именно новосъздадената система за

³² COM(2019) 70 final, 5.2.2019 г. и COM(2019) 71 final, 5.2.2019 г.

бързо предупреждение³³. Освен това поради опасения, свързани с настоящото положение, Комисията приканва онлайн платформите да ускорят усилията си във всички държави членки, за да съдействат за гарантиране на почтеността на изборите за Европейски парламент през май 2019 г.

За да подкрепя и насърчава тези усилия, Комисията и върховният представител продължават да предприемат действия по линия на две допълнителни направления за справяне с кибернетичните заплахи: борбата с дезинформацията и укрепването на устойчивостта на избирателите системи.

1. Предприемане на действия срещу дезинформацията

Масштабната дезинформация на гражданите, в т.ч. чрез заблуждаваща или откровено невярна информация, може да бъде вид сериозна кибернетична заплаха и е огромно предизвикателство за предстоящите избори за Европейски парламент. Комисията следи отблизо изпълнението на действията в своето **Съобщение относно борбата с дезинформацията, разпространявана онлайн, от април 2018 г.**³⁴.

Освен това постигнатият напредък във връзка с **Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията**, който бе подписан от представители на онлайн платформите, водещите социални мрежи, рекламодателите и рекламната индустрия през октомври 2018 г., е предмет на внимателно наблюдение от страна на Комисията (вж. по-долу). Комисията ще извърши цялостна оценка след приключването на първоначалния 12-месечен срок на прилагане на Кодекса. Ако прилагането и въздействието на Кодекса за поведение се окажат незадоволителни, Комисията може да предложи допълнителни мерки, включително от законодателно естество.

Въз основа на тази работа и като отговори на призива на лидерите по време на Европейския съвет през юни 2018 г. за защита на демократичните системи на Съюза, Комисията и върховният представител представиха **съвместен план за действие за борба с дезинформацията**³⁵ през декември 2018 г. В плана за действие се подчертава, че според **Звеното на ЕС за синтез на информацията за хибридните заплахи** най-голяма заплаха за ЕС представлява дезинформацията от страна на Руската федерация. Тя е систематична, добре обезпечена с ресурси и в различен мащаб в сравнение с други държави. За справяне със заплахата, свързана с дезинформацията, в плана за действие е предвидено увеличаване на ресурсите, предназначени за борба с нея, по-конкретно за **оперативните групи за стратегическа комуникация** към Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), включително Оперативната група на ЕС за стратегическа комуникация с Източното съседство³⁶. В плана за действие се предвижда и увеличение

³³ Като част от Плана за действие за борба с дезинформацията, представен от Комисията и върховния представител през декември 2018 г. (вж. по-долу), системата за бързо предупреждение ще служи като централно звено за държавите членки, институциите на ЕС и партньорите с цел обмен на информация относно текущи кампании за дезинформация, както и за да им позволи да координират своите отговори. Системата ще се основава само на отворен код и неклафицирана информация.

³⁴ COM(2018) 236 final, 26.4.2018 г., последвано от доклад за изпълнението (COM(2018) 794 final, 5.12.2018 г.).

³⁵ JOIN(2018) 36 final (5.12.2018 г.).

³⁶ От създаването си през 2015 г. насам Оперативната група на ЕС за стратегическа комуникация с Източното съседство е каталогизирала, анализирила и оповестила почти 5000 примера за дезинформация от страна на Руската федерация, като е открила многобройни дезинформирани

на ресурсите, предназначени за справянето с този проблем, и се отправя призив за допълнителното им увеличаване през следващите две години.

В плана за действие се определят конкретни мерки за справяне с дезинформацията, включително създаването на **система за бързо предупреждение**. Предвид изборите за Европейски парламент през март 2019 г. бе създадена система за бързо предупреждение между институциите на ЕС и държавите членки за улесняването на споделянето на данни и за оценяването на кампании за дезинформация, както и за предоставянето на сигнали относно заплахи от дезинформация.

В плана за действие се предвижда засилен мониторинг на прилагането на горепосочения Кодекс за поведение, подписан от онлайн платформите. На 29 януари 2019 г. Комисията публикува **докладите, внесени от страните, подписали Кодекса за поведение** – Google, Facebook, Twitter, Mozilla, и търговските асоциации, представляващи сектора на рекламата. Въпреки че Комисията приветства постигнатия напредък, тя също призова страните да активизират усилията си в навечерието на изборите за Европейски парламент през 2019 г.³⁷.

На 28 февруари 2019 г. Комисията публикува **докладите на Facebook, Google и Twitter** за постигнатия през януари 2019 г. напредък по изпълнението на поетите от тях ангажименти за борба с дезинформацията. В тези доклади платформите не предоставиха достатъчно подробни данни, сочещи, че новите политики и инструменти се внедряват своевременно и с достатъчно ресурси във всички държави членки. Всички страни все още могат да положат допълнителни усилия³⁸. По-конкретно, Комисията призовава платформите да гарантират прозрачността на политическите реклами още от началото на изборната кампания за Европейски парламент във всички държави — членки на ЕС, да предоставят подходящ достъп до данните на платформите за целите на търсене и проверяване на факти, както и да гарантират подходящо сътрудничество между платформите и отделните държави членки чрез звена за контакт в рамките на системата за бързо предупреждение.

Комисията ще докладва отново на 20 март 2019 г. относно прилагането на горепосочения Кодекс за поведение.

2. Подобряване на устойчивостта на избирателните системи

На 12 септември 2018 г. Комисията прие пакет от мерки за повишаване на устойчивостта на нашите избирателни системи, адресиран до държавите членки и европейските и националните политически партии и фондации, включително Препоръка относно мрежите за изборно сътрудничество, прозрачността онлайн, защитата от инциденти в сферата на киберсигурността и борбата с кампаниите за дезинформация, насоки относно прилагането на правото на ЕС за защита на данните³⁹ и законодателно изменение за въвеждане на по-строги правила за финансирането на европейските политически партии.

послания, повишила е осведомеността и е разкрила инструментите, техниките и целите на кампаниите за дезинформация. .

³⁷ За допълнителни подробности вж.: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-746_bg.htm.

³⁸ За допълнителни подробности вж.: http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-19-1379_bg.htm.

³⁹ COM(2018) 638 final, 12.9.2018 г.

Европейският парламент приветства пакета в своята резолюция, приета на 28 октомври 2018 г. Съветът приветства пакета в заключенията си от 19 февруари 2019 г. относно гарантиране на свободни и честни европейски избори за Европейски парламент, в които се изразява споделена ангажираност от страна на всички държави членки за постигане на координиран европейски подход към защитата на почтеността на предстоящите избори за Европейски парламент. Съветът по правосъдие и вътрешни работи обсъди актуалното състояние на 7 март 2019 г.

С изменението на Регламента относно **статута и финансирането на европейските политически партии и на европейските политически фондации**⁴⁰ се въвежда възможността за налагане на санкции за незаконната употреба на лични данни в случай на преднамерено въздействие върху резултата от изборите за Европейски парламент. След постигането на политическо споразумение⁴¹ през януари 2019 г. Европейският парламент одобри на пленарно заседание текста на изменението на 12 март 2019 г. Изменението е предвидено да влезе в сила преди изборите за Европейски парламент през 2019 г.

Препоръката **относно мрежите за изборно сътрудничество, прозрачността онлайн, защитата от инциденти в сферата на киберсигурността и борбата с кампаниите за дезинформация във връзка с изборите за Европейски парламент**⁴² е адресирана до държавите членки и националните и европейските политически партии и фондации и с нея се представят конкретни стъпки за съответните участници в тези области. За да изпълнят препоръката, националните мрежи за изборите определиха звена за контакт, които да участват в **европейска мрежа за сътрудничество в областта на изборите**, служеща за подаване на сигнали относно заплахи, за обмен на най-добри практики между националните мрежи, за обсъждане общи решения на установените предизвикателства и за насърчаване на общи проекти и учения между националните мрежи. На първото заседание на мрежата на 21 януари 2019 г. участниците постигнаха съгласие, че всеобхватният подход е от съществено значение, за да се гарантира почтеността на изборите, като същевременно се запазят открит демократичен дебат и условия на политическа равнопоставеност. Втората среща на европейската мрежа за сътрудничество в областта на изборите се проведе на 27 февруари 2019 г., като се съсредоточи върху теми, свързани с наблюдението и правоприлагането в контекста на изборите, включително защитата на данните, регламентирането на дейността на медиите, правоприлагането, прозрачността и социалните медии и ангажирането на различните заинтересовани страни в дейности по наблюдение. На срещата бяха положени основите за участието на членовете на мрежата в упражнението за киберустойчивост веднага след следващата предвидена среща на мрежата на 5 април 2019 г.

На 19 февруари 2019 г. бе проведен **семинар на тема „Повишаване на киберустойчивостта на изборите“**, организиран съвместно от Европейския парламент и Комисията, за да се подобрят сигурността и устойчивостта на изборителните системи и инфраструктури срещу постоянно развиващите се кибернетични заплахи. Националните органи в областта на киберсигурността от държавите членки, Агенцията

⁴⁰ COM(2018) 636 final, 12.9.2018 г.

⁴¹ На 16 януари 2018 г. съзаконодателите постигнаха политическо споразумение, което беше одобрено от Комитета на постоянните представители на 25 януари 2019 г. и от комисията по конституционни въпроси на Европейския парламент на 29 януари 2019 г.

⁴² C(2018) 5949 final, 12.9.2018 г.

на Европейския съюз за мрежова и информационна сигурност и онлайн платформите обсъдиха мерки, насочени върху неотложни и важни действия за гарантиране на почтеността на изборите за Европейски парламент през 2019 г.

Институциите на ЕС и държавите членки също така си сътрудничат тясно по други **дейности за повишаване на осведомеността**, насочени към защита на целостта на изборния процес и за привличане на участници от частния и публичния сектор, включително медии, онлайн платформи и гражданското общество.

За да се противодейства на дезинформацията и за гарантиране на устойчивостта на избирателните системи, Комисията и върховният представител призовават държавите членки:

- да приложат бързо и решително действията по **Съвместния план за действие за борба с дезинформацията** от декември 2018 г.

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДРУГИ ПРИОРИТЕТНИ ДОСИЕТА ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СИГУРНОСТТА

1. Изпълнение на законодателни мерки в рамките на Съюза на сигурност

Пълното и правилното прилагане на договорените мерки е от първостепенно значение за осигуряването на цялостни ползи от ефективен и истински Съюз на сигурност. Комисията подкрепя активно държавите членки, включително чрез предоставянето на финансиране и чрез улесняване на обмена на най-добри практики. Когато е необходимо, Комисията също така използва изцяло своите правомощия съгласно Договорите за прилагането на правото на ЕС, включително действия за установяване на нарушения, когато е целесъобразно.

Предвид изпълнението на **Директивата на ЕС за резервационните данни на пътниците**⁴³, Комисията започна процедури за нарушение на 19 юли 2018 г. срещу 14 държави членки за неуведомяване за приемането на национална правна уредба, която транспонира изцяло Директивата⁴⁴ — важен инструмент в борбата с тероризма и тежките престъпления. Впоследствие девет от тези държави членки изпратиха уведомление за пълно транспониране⁴⁵. Държавите членки, които все още не са транспонирали напълно, получиха мотивирани становища (Испания на 24 януари 2019 г., Нидерландия и Финландия на 7 март 2019 г.). Успоредно с това Комисията продължава да подпомага всички държави членки в усилията им за завършване на разработването на техните системи за регистриране на резервационните данни на пътниците, включително чрез улесняване на обмена на информация и най-добри практики.

Крайният срок за транспониране на **Директивата относно борбата с тероризма**⁴⁶ изтече на 8 септември 2018 г. На 22 ноември 2018 г. Комисията започна процедури за

⁴³ Директива (ЕС) 2016/681, 27.4.2016 г.

⁴⁴ България, Чехия, Естония, Гърция, Испания, Франция, Кипър, Люксембург, Нидерландия, Австрия, Португалия, Румъния, Словакия и Финландия.

⁴⁵ България, Естония, Гърция, Франция, Кипър, Люксембург, Австрия, Португалия, Румъния (състояние към 11 март 2019 г.).

⁴⁶ Директива (ЕС) 2017/541, 15.3.2017 г.

нарушение срещу 16 държави членки за неуведомяване относно приемането на национално законодателство, с което се транспонира изцяло Директивата. Впоследствие 9 от тези държави членки изпратиха уведомление за пълно транспониране⁴⁷. Комисията настоятелно призовава останалите 7 държави членки да предприемат необходимите мерки възможно най-скоро⁴⁸.

Крайният срок за транспониране на **Директивата относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие**⁴⁹ изтече на 14 септември 2018 г. До момента 6 държави членки изпратиха уведомление за пълното ѝ транспониране⁵⁰, а 5 държави членки — за частично транспониране⁵¹. 22 държави членки⁵², включително тези, които са изпратили уведомление за частично транспониране, получиха официалните уведомителни писма на Комисията на 22 ноември 2018 г.

Що се отнася до транспонирането в националното право на **Директивата относно правоприлагането в областта на защитата на данните**⁵³, на 19 юли 2018 г. Комисията започна процедури за нарушение срещу 19 държави членки поради липсата на приемане на национално законодателство, което гарантира пълното транспониране на Директивата⁵⁴. До момента 17 държави членки изпратиха уведомление за пълното ѝ транспониране, а 5 държави членки — за частично транспониране⁵⁵. Досега бяха приключени процедури срещу 6 държави членки⁵⁶, докато 9 държави членки получиха мотивирано становище на 25 януари 2019 г.⁵⁷.

Очаква се Комисията да представи доклад относно последователното идентифициране на операторите на основни услуги до 9 май 2019 г. Въз основа на уведомленията на държавите членки бе установено, че **Директивата за мрежова и информационна сигурност**⁵⁸ е напълно транспонирана от 25 държави членки и частично транспонирана

⁴⁷ България, Чехия, Германия, Естония, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Нидерландия, Австрия, Португалия, Словакия, Финландия и Швеция изпратиха уведомление за транспониране (състояние към 11 март 2019 г.).

⁴⁸ Белгия, Полша, Румъния и Словения изпратиха уведомление за частично транспониране. Гърция, Кипър и Люксембург не са пратили уведомление (състояние към 11 март 2019 г.).

⁴⁹ Директива (ЕС) 2017/853, 17.5.2017 г.

⁵⁰ Дания, Франция, Хърватия, Италия, Малта и Австрия (състояние към 11 март 2019 г.).

⁵¹ Чехия, Естония, Литва, Португалия и Обединеното кралство (състояние към 11 март 2019 г.).

⁵² Белгия, България, Чехия, Германия, Естония, Ирландия, Гърция, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Финландия, Швеция и Обединеното кралство (състояние към 11 март 2019 г.).

⁵³ Директива (ЕС) 2016/680, 27.4.2016 г.

⁵⁴ Белгия, България, Чехия, Естония, Гърция, Испания, Франция, Хърватия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Финландия. В момента Комисията получава отговори от държавите членки, включително уведомления за съответното законодателство, които понастоящем се анализират (състояние към 11 март 2019 г.).

⁵⁵ Белгия, Германия, Естония, Ирландия, Франция, Хърватия, Италия, Литва, Люксембург, Унгария, Малта, Австрия, Полша, Румъния, Словакия, Швеция и Обединеното кралство изпратиха уведомление за пълно транспониране. Чехия, Португалия, Финландия, Словения и Нидерландия изпратиха уведомление за частично транспониране. Освен това Дания приключи транспонирането (състояние към 11 март 2019 г.).

⁵⁶ Белгия, Франция, Хърватия, Литва, Люксембург, Унгария (състояние към 11 март 2019 г.). Гърция, Кипър, Испания, Словения, Португалия, Чехия, България, Латвия и Нидерландия (състояние към 11 март 2019 г.).

⁵⁸ Директива (ЕС) 2016/1148, 27.4.2016 г.

в една друга държава членка⁵⁹. През януари 2019 г. Комисията приключи процедури за нарушение срещу 6 държави членки за неуведомяване за мерки за транспониране⁶⁰. 9 държави членки⁶¹ са обект на процедура за нарушение за неуведомяване на мерки за пълно транспониране на Директивата. В рамките на транспонирането на Директивата за мрежова и информационна сигурност държавите членки трябваше до 9 ноември 2018 г. да представят на Комисията информация за операторите на основни услуги, идентифицирани на тяхна територия. Понастоящем Комисията оценява информацията, предоставена от държавите членки⁶².

Освен това понастоящем Комисията извършва оценка на транспонирането на **Четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари**⁶³, като същевременно работи, за да провери дали правилата се прилагат от държавите членки. Комисията започна процедури за нарушение срещу всичките 28 държави членки, тъй като прецени, че получените от държавите членки съобщения не представляват пълно транспониране на тази директива⁶⁴. Тя ще продължи да използва правомощията си, когато е целесъобразно, за да гарантира пълното прилагане на тази директива.

Комисията призовава държавите членки спешно да предприемат необходимите мерки за пълно транспониране на следните директиви в националното законодателство и да информират Комисията за това:

- **Директивата на ЕС за резервационните данни на пътниците**, по отношение на която 3 държави членки все още не са подали уведомление за транспониране в националното законодателство, а 2 държави членки трябва да допълнят уведомленията си за транспониране⁶⁵;
- **Директивата за мрежова и информационна сигурност**, по отношение на която 2 държави членки все още не са подали уведомление за транспониране в

⁵⁹ България, Чехия, Дания, Германия, Гърция, Естония, Ирландия, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Нидерландия, Австрия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Финландия, Швеция и Обединеното кралство изпратиха уведомления за пълно транспониране. Унгария изпрати уведомление за частично транспониране. Белгия и Люксембург не са изпратили на Комисията уведомления за национални мерки за транспониране (състояние към 11 март 2019 г.).

⁶⁰ Ирландия, Испания, Франция, Хърватия, Нидерландия и Португалия (състояние към 11 март 2019 г.).

⁶¹ България, Белгия, Дания, Латвия, Литва, Люксембург, Унгария, Австрия и Румъния (състояние към 11 март 2019 г.).

⁶² България, Кипър, Чехия, Германия, Дания, Естония, Испания, Финландия, Франция, Хърватия, Унгария, Ирландия, Италия, Литва, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Словакия, Швеция и Обединеното кралство (състояние към 11 март 2019 г.).

⁶³ Директива (ЕС) 2015/849, 20.5.2015 г.

⁶⁴ Комисията започна процедури за нарушение срещу всички държави членки за това, че не са съобщили националното законодателство, с което се транспонира изцяло тази директива, тъй като според оценката Комисията стигна до заключението, че някои разпоредби на Директивата не са транспонирани.

⁶⁵ Испания, Нидерландия и Финландия все още не са уведомили за транспонирането. Чехия и Словения са уведомили за частично транспониране и трябва да допълнят уведомленията си за транспониране (състояние към 11 март 2019 г.). При позоваванията на уведомление за пълно транспониране се вземат предвид декларациите на държавите членки и не се засяга проверката на транспонирането от страна на службите на Комисията.

националното законодателство, а 1 държава членка трябва да допълни уведомлението си за транспониране⁶⁶;

- **Директивата относно борбата с тероризма**, по отношение на която 3 държави членки все още не са подали уведомление за транспониране в националното законодателство, а 4 държави членки трябва да допълнят уведомлението си за транспониране⁶⁷;
- **Директивата относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие**, по отношение на която 17 държави членки все още не са подали уведомление за транспониране в националното законодателство, а 5 държави членки трябва да допълнят уведомленията си за транспониране⁶⁸;
- **Директивата относно правоприлагането в областта на защитата на данните**, по отношение на която 5 държави членки все още не са подали уведомление за транспониране в националното законодателство, а 5 държави членки трябва да допълнят уведомленията си за транспониране⁶⁹; и
- **Четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари**, по отношение на която 1 държава членка трябва да допълни уведомлението си за транспониране⁷⁰.

2. *Защита на обществените пространства: Препоръчани добри практики*

Като част от практическата работа за подобряване на защитата и устойчивостта срещу тероризма Комисията продължава да оказва подкрепа на държавите членки и техните местни и регионални органи по отношение на **защитата на обществените пространства**. При изпълнението на Плана за действие от октомври 2017 г. за подкрепа на защитата на обществените пространства⁷¹ работата е насочена към разработване и събиране на насоки и добри практики. Като работеше съвместно с публичните органи и частните оператори на обществени пространства в т.нар. Форум

⁶⁶ Белгия и Люксембург все още не са уведомили за транспониране. Унгария изпрати уведомление за частично транспониране и трябва да допълни уведомлението си за транспониране (състояние към 11 март 2019 г.).

⁶⁷ Гърция, Кипър и Люксембург все още не са уведомили за транспониране. Белгия, Полша, Румъния и Словения са уведомили за частично транспониране и трябва да допълнят уведомленията си за транспониране (състояние към 11 март 2019 г.).

⁶⁸ Белгия, България, Германия, Ирландия, Гърция, Испания, Кипър, Латвия, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Полша, Румъния, Словения, Словакия, Финландия и Швеция все още не са уведомили за транспонирането. Чехия, Естония, Литва, Португалия и Обединеното кралство са уведомили за частично транспониране и трябва да допълнят уведомленията си за транспониране (състояние към 11 март 2019 г.). При позоваванията на уведомление за пълно транспониране се вземат предвид декларациите на държавите членки и не се засяга проверката на транспонирането от страна на службите на Комисията.

⁶⁹ България, Гърция, Испания, Кипър и Латвия все още не са уведомили за транспониране. Чехия, Португалия, Нидерландия, Финландия и Словения са уведомили за частично транспониране и трябва да допълнят уведомленията си за транспониране (състояние към 11 март 2019 г.).

⁷⁰ Румъния е уведомила само за частично транспониране и трябва да допълни уведомлението си за транспониране. Всички останали държави членки са уведомили за пълно транспониране. Според оценката на Комисията обаче все още съществуват някои разпоредби на Директивата, по отношение на които транспонирането изглежда не е напълно завършено (състояние към 11 март 2019 г.).

⁷¹ COM (2017) 612 final, 18.10.2017 г.

на частните оператори⁷², Комисията набелязва добри практики за няколко мерки, които всички оператори и публични органи, участващи в защитата на обществените пространства, могат да предприемат, за да укрепят сигурността⁷³. Те предоставят основни стъпки за направляване на бъдещата работа в рамките на всички сектори от значение за защитата на обществените пространства (вж. карето по-долу).

Добри практики за публичните органи и частните оператори за укрепване на сигурността на обществените пространства

Оценяване и планиране

- Установяване и извършване на оценки на уязвимостта, за да се идентифицират потенциалните слабости срещу атаки от страна на външни или вътрешни лица;
- Разработване и прилагане на план за сигурност на съоръжение или събитие, включително подготвителни мерки и мерки, свързани с извънредните ситуации и възстановяването, при които се набелязват подходящи мерки за сигурност за средата на съоръжението или събитието. Мерките за сигурност трябва да бъдат ефективни, дискретни, пропорционални и съобразени с различните среди, като се взема предвид специфичното им функциониране;
- Назначаване и обучение на лице, отговарящо за координирането и прилагането на мерките за сигурност, съдържащи се в плана за сигурност; и
- Разработване и прилагане на план за управление на кризи.

Осведоменост и обучение

- Стартиране на кампании за повишаване на обществената осведоменост относно докладването за случаи на подозрително поведение и относно реакцията в случай на нападение, което застрашава сигурността на съоръжение или събитие;
- Разработване и прилагане на програма за вътрешната сигурност за всички служители;
- Разработване и прилагане на вътрешна програма за осведоменост за вътрешните заплахи, която ще спомогне за защитата на съоръжения или събития срещу различни видове заплахи, като саботаж, търговска кражба или терористични нападения;
- Разработване на основни програми за обучение по въпросите на сигурността за целия персонал и предприемане на специфични обучения по сигурност, допринасящи за развитието на корпоративна култура на сигурност. Разработване на дейности, които мотивират служителите да прилагат разумни практики в областта на сигурността и да поддържат високо ниво на бдителност по отношение на сигурността; и
- Провеждане на редовни учения по сигурност, които ще помогнат за идентифицирането на нивото на готовност за възпиране и реагиране на нападение.

Физическа защита

⁷² Форумът на публично-частните оператори, създаден съгласно Плана за действие от октомври 2017 г. в подкрепа на защитата на обществените пространства, обединява създатели на политики от държавите членки и оператори от различни сектори, като например секторите на масовите прояви и развлеченията, хотелиерството, търговските центрове, спортните и културни центрове, транспортните центрове и др.

⁷³ За повече подробности относно добрите практики вж. работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Добри практики в подкрепа на защитата на обществените пространства (SWD (2019) 140, 20.3.2019 г.).

- Оценка на проблемите на сигурността и физическата защита от началото на процеса на проектиране на ново съоръжение или събитие;
- Оценка на необходимите проверки и бариери за достъпа, като същевременно се избягва създаването на нови слаби места. Проверките и бариерите за достъпа не следва да изместват рисковете и да създават нови цели;
- Оценка на най-подходящите технологии за откриване на експлозиви, огнестрелни оръжия, хладни оръжия, както и на химични, биологични, радиологични и ядрени агенти.

Сътрудничество

- Определяне на звена за контакт и изясняване на съответните роли и отговорности в публично-частното сътрудничество по въпросите на сигурността (напр. между оператори, частни охранителни дружества и правоприлагащите органи) и за по-добра и редовна комуникация и сътрудничество;
- Установяване на надеждна и навременна комуникация и сътрудничество, която дава възможност за обмен на информация за специфичните рискове и заплахи между компетентните публични органи, местните правоприлагащи органи и частния сектор;
- Координиране на работата по защитата на обществените пространства на местно, регионално и национално равнище и осъществяване на комуникация и обмен на добри практики на всички равнища, включително на равнището на ЕС; и
- Публичните органи заедно с операторите следва да разработят и предоставят практически препоръки и насоки за откриване, смекчаване или реагиране на заплахите за сигурността.

3. Уязвимост на цифровите инфраструктури

Цифровата устойчивост е от решаващо значение за защитата в по-широк план на работата на нашите правителства, на индустриалните научни изследвания, интелектуалната собственост, бизнес плановите, изборите ни, демократичните институции, както и собствените ни лични данни. Един от основните въпроси, свързани с киберсигурността, който заема важно място в обществените дискусии в ЕС, се отнася до мрежите от 5^о поколение (5G). По време на неформалната среща на Съвета на министрите на далекосъобщенията в Букурещ на 1 март 2019 г. министрите изразиха подкрепа за координиран европейски подход за засилване на цифровата устойчивост в ЕС във връзка с мрежите 5G. Инфраструктурата за мрежите 5G представлява важна основа за цифровата икономика. Освен потребителските услуги, технологията 5G е проектирана и се очаква да предоставя услуги от ключово значение за вертикални сектори, като мобилността, енергетиката и здравеопазването. Мрежите 5G притежават световни стандарти и оборудването и устройствата ще бъдат предоставяни от редица световни доставчици.

Разгръщането на мрежите 5G през следващите години бележи съществена промяна в сравнение с предходните мрежи. Съхраняването на данни в облак ще позволи на милиарди устройства от типа „интернет на предметите“ да бъдат свързани и да доведат до нови иновации в рамките на изкуствения интелект, като разкриват възможности за гражданите и за предприятията. Поради това киберсигурността е от особено значение, тъй като слабите места биха могли да бъдат използвани, което потенциално може да причини сериозни вреди. Като се има предвид, че интернет е без граници, нарушаването на сигурността в една държава членка може да окаже въздействие върху много други.

За да се осигури защита срещу потенциални сериозни последици за сигурността на критичната цифрова инфраструктура, е необходим общ за ЕС подход към сигурността на мрежите 5G. За да се стартира този подход, след Европейския съвет на 21 и 22 март 2019 г. Комисията ще издаде препоръка за общ подход на ЕС към рисковете за сигурността на мрежите 5G, въз основа на съгласувани на равнище ЕС мерки за оценка на риска и за управление на риска, ефективно сътрудничество и рамка за обмен на информация, както и на съвместна ситуационна осведоменост на ЕС, обхващаща комуникационните мрежи от критично значение. Обсъждането на възможните мерки следва да включва разгръщането на квантови технологии за мрежова сигурност и за защита на съхраняваните данни⁷⁴.

На 12 март 2019 г. Европейският парламент прие резолюция относно заплахите за сигурността, свързани с нарастващото китайско технологично присъствие в ЕС и с възможните действия на равнище ЕС за тяхното намаляване.

4. Външни отношения

Преговорите между ЕС и Канада за **преразглеждане на Споразумението за резервационните данни на пътниците** напредват добре. Предстоящата среща на върха ЕС—Канада в Монреал на 11—12 април 2019 г. би могла да даде положителен тласък на преговорите.

Комисията работи с органите на САЩ с цел подготовка за предстоящата съвместна оценка на **Споразумението между ЕС и САЩ относно резервационните данни на пътниците**⁷⁵, в съответствие с разпоредбите на Споразумението между ЕС и САЩ за резервационните данни на пътниците. Вече се работи по петия съвместен преглед на **Споразумението между ЕС и САЩ за Програмата за проследяване на финансирането на тероризма**⁷⁶. Чрез прегледа на разпоредбите на Споразумението, отнасящи се до гаранциите, контрола и реципрочността, съвместният преглед ще послужи и за оценка на стойността на програмата като инструмент за борба с тероризма както за ЕС, така и за САЩ.

Настоящото развитие на събитията в Сирия изведе на по-преден план обсъждането на темата с **чуждестранните бойци терористи**, които понастоящем се намират или са задържани в зони на конфликти. При поискване ЕС може да предоставя подкрепа на държавите членки, по-специално по отношение на обмена на информация и съдействието при наказателните разследвания, в частност сътрудничество с международни партньори и чрез Европол, както и въз основа на експертен опит и най-добри практики в областта на рехабилитацията и реинтеграцията, разработени в контекста на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията. ЕС може също така да предоставя подкрепа за изграждане на капацитет на трети държави, които са особено засегнати от завръщащите се чуждестранни бойци терористи. Решението относно това дали да се репатрират чуждестранните бойци терористи и техните семейства от зоните на конфликт трябва да се вземе от съответните държави членки.

⁷⁴ Вж. също Съобщение относно Европейска инициатива за компютърни услуги в облак — изграждане на конкурентоспособна икономика в Европа, основана на данни и знания (COM (2016) 178 final, 19.4.2016 г.

⁷⁵ ОВ L 215, 11.8.2012 г., стр. 5.

⁷⁶ ОВ L 195, 27.7.2010 г., стр. 5.

На 20 февруари 2019 г. ЕС и Египет съпредседателстваха пленарната среща в Найроби на работната група за Източна Африка на **Глобалния форум за борба с тероризма**, в която имаше голям брой участници от секторите на съдебната система и полицията на Сомалия, Кения, Судан, Уганда, Джибути, Етиопия, Йемен и Танзания.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЕС постигна значителен напредък в съвместната работа за изграждане на ефективен и истински Съюз на сигурност, като Европейският парламент и Съветът приеха редица приоритетни законодателни инициативи през последните седмици и месеци. При все това са необходими допълнителни усилия в навечерието на изборите за Европейски парламент през май 2019 г. за посрещане на неотложните нужди по отношение на сигурността. По-специално, Комисията призовава съзаконодателите да започнат преговори относно предложените правила за премахването на терористично съдържание онлайн веднага щом Европейският парламент приеме мандата си за водене на преговори, за да се постигне споразумение още по време на сегашния мандат на Европейския парламент. Относно предложението за укрепване на европейската гранична и брегова охрана, преговорите са още на етапа на тристранните разговори, което показва, че всички институции са се ангажирали с приемането на това предложение преди изборите за Европейски парламент. Комисията призовава също държавите членки да изпълнят всички договорени мерки в рамките на Съюза на сигурност, за да се гарантира пълното им прилагане по отношение на сигурността на всички граждани.

Освен това, като се има предвид недостатъчното време за гарантиране на подготвеността на Съюза преди европейските гласоподаватели да гласуват през май 2019 г., Комисията призовава всички заинтересовани страни да удвоят усилията си, за да се увеличи устойчивостта на изборните системи за противодействие на дезинформацията. Преди заседанието на Европейския съвет на 21 и 22 март 2019 г. е необходимо държавите членки да засилят координацията и обмена си на информация, за да се противодейства на дезинформацията и да се защитят изборите срещу други кибернетични заплахи, като за тази цел се използват пълноценно инструментите на ЕС. Същевременно онлайн платформите трябва да ускорят усилията си във всички държави членки, за да се спомогне за гарантиране на почтеността на изборите за Европейски парламент през май 2019 г. Комисията ще продължи да подкрепя и насърчава тази работа през идните седмици и месеци, за да се защити почтеността на изборите за Европейски парламент.